

GRUNDLAGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 26/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 2 § i lagen om likabehandling

Till arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

INLEDNING

Remiss

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet bad den 19 september 2008 grundlagsutskottet lämna ett utlåtande om hur man med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna och i synnerhet egendomsskyddet bör bedöma lagförslaget i regeringens proposition (RP 82/2008 rd), enligt vilket lagen om likabehandling ska tillämpas på privatpersoner exempelvis vid uthyrning av en lägenhet som anskaffats i placeringssyfte.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Marjo Lahelma, justitieministeriet
- professor Mikael Hidén.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— juris doktor, docent Pekka Länsineva.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås en ändring av bestämmelsen om tillämpningsområde i lagen om likabehandling. Enligt förslaget ska tillämpningsområdet utvidgas vad gäller förbudet mot diskriminering på grund av etniskt ursprung. Enligt förslaget ska förbudet delvis gälla också förhållanden mellan enskilda, om det är fråga om att tillhandahålla allmänheten bostäder, annan lös eller fast egendom eller tjänster som är allmänt tillgängliga. Rättshandlingar som hör till privatlivet och familjelivet ska dock fortsättningsvis

vara undantagna från lagens tillämpningsområde.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter det att den har antagits och blivit stadfäst.

I avsnittet om lagstiftningsordningen bedöms propositionen utifrån diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom., skyddet för privatlivet i 10 § 1 mom. samt egendomsskyddet i 15 § 1 mom. grundlagen. Lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

I propositionen föreslås en ändring av 2 § i lagen om likabehandling så att lagens tillämpningsområde utvidgas till att gälla förhållanden mellan enskilda, om det är fråga om att tillhandahålla allmänheten bostäder, annan lös eller fast egendom eller tjänster som är allmänt tillgängliga. Rättshandlingar som hör till privatlivet och familjelivet ska dock fortsättningsvis vara undantagna från lagens tillämpningsområde. Ändringen leder till att förbudet mot diskriminering på grund av etniskt ursprung utvidgas till att gälla bland annat bostäder som skaffats i placerings-syfte och som tillhandahålls allmänheten.

Förslaget är betydelsefullt med tanke på diskrimineringsförbudet i grundlagens 6 § 2 mom. samt egendomsskyddet i grundlagens 15 §. Dessutom har det ett indirekt samband med till skyddet av privatlivet, som tryggas i grundlagens 10 § 1 mom.

Enligt grundlagens 6 § 2 mom. får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas bl.a. på grund av ursprung. Med ursprung avses i bestämmelsen nationellt och etniskt eller socialt ursprung (se RP 309/1993 rd). Den föreslagna ändringen i la-

gen om likabehandling främjar effekten av diskrimineringsförbudet i grundlagens 6 § 2 mom.

Enligt grundlagens 15 § 1 mom. är vars och ens egendom tryggad. Även avtalsfriheten tryggas i viss mån genom egendomsskyddet (se RP 309/1993 rd). Grundlagsutskottet har dock redan tidigare konstaterat att rättshandlingar som strider mot lag eller god sed inte är tryggade i grundlagen (se GrUU 3/1982 rd). I samband med det ansåg utskottet att enligt vedertagen praxis hör reglering av avtalsrätt till vanlig lagstiftning. På basis av dessa ställningstaganden är det enligt utskottet klart att inte heller de rättshandlingar som avses i lagförslaget och som innebär diskriminering på grund av etniskt ursprung omfattas av egendomsskyddet i grundlagen.

Utskottet konstaterar att förslaget inte heller är problematiskt med tanke på skyddet för privatlivet.

Utlåtande

Grundlagsutskottet anför

att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Helsingfors den 4 november 2008

I den avgörande behandlingen deltog

vordf. Jacob Söderman /sd
medl. Ulla Karvo /saml
Elsi Katainen /cent
Esko Kiviranta /cent
Kari Kärkkäinen /kd
Elisabeth Naucclér /sv

Mikaela Nylander /sv
Tuula Peltonen /sd
Veijo Puhjo /vänst
Tapani Tölli /cent
Tuulikki Ukkola /saml
Antti Vuolanne /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Risto Eerola.